

Pestprotocol

**OBS
DE
PUNTER**

speel ontdek leer!

Beleid t.b.v de aanpak tegen pesten

Vanaf 1 augustus 2015 moet elke school beschikken over een beleid t.a.v. sociale veiligheid, waarin een structurele en schoolbrede aanpak voor pesten beschreven staat. In dit beleid moet in ieder geval opgenomen worden dat de school:

A.

Beleid voert met betrekking tot veiligheid, dat gericht is op aanpakken en tegengaan van pesten, wettelijk ben je verplicht te bewijzen dat jouw aanpak effectief is

B.

De sociale veiligheid van leerlingen op school monitort;

C.

Er zorg voor draagt dat leerlingen, leraren en ouders een beroep kunnen doen op een coördinator sociale veiligheid;

D.

Er zorg voor draagt dat bij een persoon tenminste de volgende taken zijn belegd:

- Het coördineren van het anti-pestbeleid, en
- De belangenbehartiging in het kader van pesten.

Het wordt dus voor scholen essentieel om een schoolbrede aanpak te bieden voor de sociale en fysieke veiligheid van leerlingen. De inspectie houdt hierop vanaf 01-08-2016 toezicht op.

De Wetgeving Sociale Veiligheid op school (mei 2015) stelt het volgende:

Het bevoegd gezag draagt zorg voor sociale veiligheid op school, deze zorgplicht bestaat uit:

- Sociaal veiligheidsbeleid voeren: set maatregelen gericht op preventie ingebed in pedagogisch beleid en stevig verankerd in dagelijkse praktijk.
- Sociale veiligheid van lln. monitoren met instrument dat representatief en actueel beeld geeft
- Er zijn bij een persoon tenminste de volgende taken weg gelegd:
- Fungeren als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen/belangenbehartiging in het kader van het antipestbeleid en in het kader van pesten.
- Een actieve bijdrage leveren aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten
- Fungeren als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid.
- Het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten.

Wanneer is het veilig?

- School is veilig als psychische, sociale en fysieke veiligheid van lln. niet door handelingen van anderen wordt aangetast.
- Scholen worden aangesproken op de inspanning die zij plegen en de mate waarop dit als toereikend kan worden gezien, indien nodig welke extra inspanning.
- Ook leraren en schoolpersoneel kan slachtoffer worden van pestgedrag.
- Samenhang pestgedrag en schoolklimaat.
- Pesten is niet alleen op school, maar ook online en offline buiten school, de school heeft een belangrijke socialiserende taak(ouders, leerlingen en school gezamenlijke verantwoordelijkheid stimuleren).
- Waarden als verdraagzaamheid en respect verankeren in pedagogisch beleid.
- Beleid rondom preventie en afhandeling incidenten.

speel ontdek leer!

- Niet alleen beleid, maar ook implementatie van veiligheidsbeleid zichtbaar kunnen maken.
- Monitoren op veiligheidsbeleving van leerlingen is essentieel bij beoordeling veiligheidsbeleid, deze zijn ter beschikking voor inspectie.

De definitie van pesten

De Wetgeving sociale veiligheid definieert pesten als een vorm van agressief gedrag, waarbij een betrekkelijk machteloze persoon wordt aangevallen, vernederd of buitengesloten door één of meerdere individuen. Pesten heeft drie kenmerken:

- het is intentioneel
- het vindt herhaaldelijk en over een langere periode plaats
- en er is een machtsverschil tussen dader en slachtoffer.

Er is sprake van pesten wanneer iemand herhaaldelijk of een lange tijd schade ondervindt door bewust handelen van een of meerdere leerlingen. Er is hierbij een duidelijke daderrol en een slachtofferrol. Ook de rol van de 'meelopers' of omstanders wordt bij de pestpreventie wel heel belangrijk gevonden.

Schoolbrede aanpak

Pesten vraagt om meer dan een plan beschreven in een beleid, namelijk een positieve aanpak die in alle ruimtes en groepen, die met regelmaat aangeboden en onderhouden wordt. School behoort een veilige plek te zijn voor alle leerlingen. Pesten bedreigt dit uitgangspunt. Op OBS de Punter hebben we gekozen voor een aanpak waarbij het sociaal-emotioneel leren van de hele school de hoogste prioriteit krijgt, in plaats van alleen te focussen op een anti-pestprogramma in de groep.

Wij kiezen ervoor om te investeren in een stevig positief schoolsysteem middels de preventieve methode "de Kanjertraining", waarin ook het voorkomen van pesten is opgenomen.

Wat is de Kanjertraining?

Kanjertraining staat voor vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect.

Kanjertraining gaat over het bevorderen van onderling vertrouwen in groepen. Vertrouwen is de basis voor het creëren van rust in de klas, het stimuleren van sociale veiligheid en een prettig schoolklimaat.

Doelen van Kanjertraining

- Leerlingen voelen zich veilig op school (sociaal, psychisch en fysiek)
- Leerlingen, leerkrachten, directie, kanjer-/anti-pestcoördinator en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

De uitgangspunten

School is bedoeld om te leren. Dit kan alleen als leerlingen zich veilig voelen op school.

De visie en levenshouding van de Kanjertraining vormen het uitgangspunt van ons veiligheidsbeleid. We hebben een duidelijke visie op hoe we met elkaar omgaan en willen graag samen met ouders en kinderen zorgen voor een veilige school.

speel ontdek leer!

De kern van de Kanjertraining

1. We willen te vertrouwen zijn

De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen we gezien, gehoord en begrepen worden. We gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en de kinderen. Ons uitgangspunt is daarbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor dan wie je werkelijk bent, zoals je bent is het goed. En daarmee ben je te vertrouwen.

2. Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen

We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Een goede opvoeding richt zich op fundamentele menselijke waarden zoals: liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord. Daarom moeten wij, ouders en leerkrachten, duidelijke leiders zijn voor kinderen: wij vertegenwoordigen het gezag van het fatsoen. We laten ons daarbij niet bepalen door negatieve gevoelens zoals angst, onmacht en ergernis. We zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken we samen met elkaar.

3. We geven het goede voorbeeld

De kinderen voelen zich veilig als wij het goede voorbeeld geven:

- We gaan respectvol met elkaar om.
- We spreken respectvol over elkaar en de kinderen, ook op sociale media
- Indien zich een probleem voor doet of als we ons zorgen maken, dan overleggen we met elkaar. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen en die recht doet aan de situatie.

Wat doen we preventief en hoe doen we dat?

Inhoud Kanjertraining

We bespreken en oefenen met gedrag door middel van de volgende materialen. Deze zijn van toepassing op de kinderen, maar net zo goed op ons als volwassenen. Omdat kinderen gedrag van ons nadoen, is het van belang dat wij (ouders en het team) het goede voorbeeld geven.

De petten

Om in gesprek te gaan over gedrag maken we vanuit de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. We maken kinderen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag. Kinderen kunnen zo leren kiezen voor gedrag dat bij hen past en dat prettig is voor henzelf en de ander.

Wanneer je doet als een kanjer, of als de witte pet, dan doe je als jezelf, je bent te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Je toont respect voor jezelf en de ander. Jezelf zijn betekent ook: vervul de rol die bij je past. Dus moeder: wees moeder. Leerkracht: wees leerkracht. Je bent geen vriendje van het kind. En laat het kind ook kind zijn.

Als we allemaal als onszelf doen, vanuit vertrouwen, kunnen we toch heel verschillend doen, ook in verschillende situaties.

De witte pet is de pet van vertrouwen en jezelf zijn. Samen met de gele, rode en zwarte pet zie je dan...

speel ontdek leer!

<p>Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. De zwarte pet staat voor kracht. Dan reageer je op een prettig stoere manier. Je durft ruimte in te nemen. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je geeft je grenzen aan. Je maakt plannetjes, toont initiatief. Zolang naast de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, is het gedrag prettig voor jezelf en de ander.</p> <p>Ouders en leerkrachten laten met de wit-zwarte pet positief leiderschap zien. Ze durven grenzen te stellen en duidelijk te zijn vanuit het vertrouwen dat de meeste mensen het goed bedoelen.</p>	<p>Wit en zwart</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertrouwen • duidelijk • doorzetter • leiderschap
<p>De rode pet in combinatie met de witte pet staat voor humor. Je maakt grapjes die leuk zijn voor iedereen. Je doet optimistisch, vrolijk, relativerend, luchtig, handelt met levensvreugd.</p> <p>Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat je humor gebruikt in je opvoeding en speels kunt zijn: je kunt spelen met kinderen en je kunt relativeren. Je toont optimisme en vrolijkheid.</p>	<p>Wit en rood</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertrouwen • vrolijk • humor • positief denken
<p>Handelen we met de wit-gele pet, dan geven we ruimte aan de ander. We luisteren, zorgen, tonen interesse, zijn rustig en vriendelijk, bescheiden.</p> <p>Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat we betrokkenheid tonen, luisteren naar kinderen en willen weten wat hun behoefte is. We tonen empathie.</p>	<p>Wit en geel</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertrouwen • vriendelijk • bescheiden • behulpzaam

Alle kleuren petten hebben hun valkuil wanneer de witte pet van vertrouwen wegvalt. Als we niet meer met vertrouwen naar elkaar of naar onszelf kijken, komen we terecht in wantrouwen. Bij de ene persoon of in de ene situatie uit dit zich in te krachtig gedrag (zwarte pet), bij een ander in te onderdanig angstig gedrag (gele pet) en bij een ander in clownesk meeloopgedrag (rode pet).

In klassen waar het vertrouwen wegvalt, ontstaat dit gedrag. De basis van vertrouwen moet dan weer worden teruggezet. Gelukkig blijken de meeste mensen dit graag te willen: we willen ons liever gedragen met witte pet dan zonder. We zijn 'de weg even kwijtgeraakt'.

speel ontdek leer!

Het gaat mis als je niet doet als jezelf

Het gaat mis als we niet meer onszelf zijn, dan valt de witte pet weg.
Je doet dan zo:

Ik schop, sla, duw, pest.

Ik maak vervelende grapjes, lach anderen uit
en doe mee met de zwarte pet.

Ik doe zielig, zeg niks, kijk naar de grond.

In het aanspreken van kinderen gebruiken we pettentaal. Voorbeelden hiervan: “Welke pet heb je nu op? Hoe kun je de witte pet erbij opzetten?” “Ik zie een heleboel witte petten!” “Wil je te vertrouwen zijn? Doe dan als de witte pet.” De pettentaal helpt ons om zonder oordeel het kind op zijn gedrag aan te spreken.

Let op: we koppelen nooit een pet aan een kind. De petten gaan over gedrag, en gedrag kun je veranderen. Een kind **doet** als een rode pet op een moment, en **is** de rode pet niet.

In rollenspelen gebruiken we de petten om te oefenen met gedrag.

Preventie staat centraal

Doel van de Kanjertraining op school is de sfeer in de klas goed te houden (preventief), of te verbeteren (curatief). Sociale problemen zoals pesten, conflicten, uitsluiting en sociaal teruggetrokken gedrag zijn voorkomen of verminderd en het welbevinden is vergroot bij kinderen en jongeren. Als de lessenreeks curatief wordt gegeven, dan is de verwachting dat bij een goede uitvoering van de lessenreeks de leerlingen een betere band hebben gekregen met elkaar/met de leerkracht en zich prettiger voelen in de klas.

Subdoelen zijn:

- Bevordering van vertrouwen en veiligheid in de klas;
- versterking van sociale vaardigheden bij de leerlingen;
- beheersing door leerlingen van verschillende oplossingsstrategieën in pesten en andere conflicten, waardoor dit afneemt of voorkomen wordt. (Ook mediation);
- bewustwording van eigenheid bij de leerlingen: Ik doe mij niet anders voor dan ik werkelijk ben;
- verantwoordelijkheid nemen;
- bevordering actief burgerschap en sociale integratie.

De training heeft niet als doel kinderen braaf te krijgen. Het is een trainingsprogramma waarin veel ruimte is voor de autonomie van het kind. De ervaring leert dat nagenoeg alle kinderen (een zeldzame uitzondering daargelaten) zich autonoom en authentiek wil ontwikkelen op een positieve manier. Daarbij is niet alleen een goede pedagogische relatie met de leerkracht een vereiste, maar ook een veilige sfeer in de klas, zodat de kinderen tot hun recht kunnen komen.

speel ontdek leer!

De Kanjer-school stuurt op data over het gedrag van de leerlingen

De school maakt gebruik van systematische gegevensverzameling. Om systematisch zicht en toezicht te houden op de ontwikkeling van leerlingen en vroegtijdig te kunnen ingrijpen bij problemen, vullen de leerkrachten en de leerlingen 2 keer per jaar een vragenlijst in; de Kanvas-lijst.

De leerkrachten beoordelen het gedrag van de leerlingen op de volgende onderdelen:

- Afhankelijkheid
- Angst
- Onrustig verstorend
- Faalangst
- Gebrek aan concentratie
- Gebrek aan motivatie
- Gebrek aan zelfvertrouwen
- Ongelukkig somber
- Slecht aanspreekbaar op het gedrag
- Agressie
- Pest
- Wordt gepest

De leerlingen in groep 5 t/m 8 beoordelen hun eigen welbevinden in de volgende categorieën:

- Negatieve intenties
- Ongelukkig somber
- Onrustig verstorend
- Hulpvaardig sociaal

We maken ook gebruik van een sociogram om de onderlinge verhoudingen in de groep in kaart te brengen.

Er is sprake van partnerschap met ouders en de ketenpartners

Het samenwerken met de ouders vinden we erg belangrijk. Als school onderhouden we een positieve band met de ouders om met hen samen te werken vanuit gezamenlijke waarden en verwachtingen. Daarnaast richten we ons op korte lijnen met de zorg- en ketenpartners op het moment dat specifieke hulp nodig is voor leerlingen.

De Kanjertraining wordt geborgd met een kwaliteitssysteem KanVas

Wanneer scholen werken met Kanjertraining, is er expliciete aandacht voor het borgen van de kwaliteit van de methodiek na implementatie. Hiertoe is een systeem voor certificering van scholen ontworpen.

Op deze manier werken wij als schoolteam van basisscholen Giethoorn systematisch en planmatig aan de competenties voor sociaal emotioneel leren. Het werken aan deze competenties dient schoolbreed door iedereen op school te gebeuren en niet in subgroepen of op individuele basis.

speel ontdek leer!

Op de OBS de Punter hebben we tot doel:

Samen optimaal leren in een respectvolle en veilige omgeving met oog voor ieder kind.

Ons uitgangspunt is om:

- Voor elk kind onderwijs te bieden dat aansluit bij de ontwikkeling van het kind, zodat het voor alle kinderen mogelijk is om zich te blijven ontplooiën in een omgeving waar zij zich gezien en veilig voelen.
- Hiervoor sluiten we aan bij de verschillen tussen kinderen, dit doen we door aan te sluiten bij de basisbehoeften van kinderen:
 - ✓ Competentie: het kind moet het gevoel hebben dat het tot iets in staat is.
 - ✓ Relatie: het kind moet het gevoel hebben dat anderen op hem /haar gesteld zijn.
 - ✓ Autonomie: het kind moet het gevoel hebben dat het zelfstandig tot iets in staat is
- Binnen onze scholen een respectvolle en veilige omgeving te creëren waar iedereen zich geaccepteerd voelt en kan leren en samenwerken.

Hoe ziet onze Pestpreventie eruit?

- ✓ Met alle leerlingen en groepen nemen we de waarden en daaruit voortvloeiende gedragsverwachtingen van de school door bij de start van het schooljaar. Deze worden behalve uitvoerig besproken, ook met alle leerlingen ondertekend. Zo weten de leerlingen welk gewenst gedrag van hen verwacht wordt.
- ✓ We volgen de opbouw van Kanjertraining. Dat betekent dat Kanjertraining elke week door de leerkracht wordt gegeven. De leerkracht is gecertificeerd Kanjertrainer.
- ✓ Het team heeft 1x per jaar een terugkomdag voor de certificering.

De samenwerking met ouders

Een goede samenwerking met ouders is essentieel.

Ouders hebben een belangrijke rol in het signaleren van pestgedrag. Wanneer zij signalen zien van pestgedrag bij hun kind (als slachtoffer dan wel dader) kunnen zij dit altijd melden bij de leerkracht van hun kind, bij de intern begeleider of directeur.

Wanneer een interventie op het gebied van pestpreventie nodig is zullen ouders hier altijd van op de hoogte worden gesteld. In een gesprek wordt aangegeven welke interventie ingezet wordt en worden afspraken gemaakt over de manier waarop de ouders hun kind het beste kunnen begeleiden en reageren.

De contactpersoon en de anti-pest coördinator

- ✓ Vertrouwenspersoon; wanneer ouders zorg hebben rondom hun kind kunnen zij vanzelfsprekend altijd terecht bij de groepsleerkracht. Mochten ouders in vertrouwen een gesprek willen over hun kind kunnen zij terecht bij de contactpersoon en vertrouwenspersoon van onze school, juf Jackelien Majoor (jackelien.majoor@stichtingopkop.nl). Ook leerlingen kunnen altijd bij deze persoon terecht.
- ✓ Coördinator sociale veiligheid; Cathy van den Eventuin (cathy.vandeneventuin@stichtingopkop.nl) is de coördinator sociale veiligheid van onze school.

De taken van de coördinator sociale veiligheid zijn:

- Laagdrempelig aanspreekpunt voor ouders en leerlingen
- Klankbord voor leraren en OOP
- Actieve bijdrage: voorlichtingen en preventieve activiteiten organiseren
- Gesprekspartner en beleidsadviseur directie voor sociale veiligheid

speel ontdek leer!

- Monitoren en toegankelijk maken van feitelijk en ervaren veiligheid en welbevinden IIn. met gestandaardiseerd instrument
- Pestbeleid en veiligheidsplan

De directie van de school (Simone Slager) en de intern begeleider (Cathy van den Eventuin) zijn verantwoordelijk voor de belangenbehartiging in het kader van pesten.

Het monitoren van de sociale veiligheid van onze leerlingen

De sociale veiligheid van onze leerlingen volgen wij door jaarlijks door de WMK sociale vragenlijst af te nemen. Van de scores uit dit instrumenten wordt een analyse gemaakt door de Intern begeleider op schoolniveau. De leerkrachten vullen jaarlijks vragenlijsten in die het welbevinden van de leerlingen weergeven. Daarnaast wordt in de groepen 5 tot en met 8 een leerlingvragenlijst voor het welbevinden en het sociogram afgenomen. Van de scores die uit deze instrumenten komen wordt een analyse gemaakt door de leerkracht op groepsniveau en individueel leerlingniveau. Leerkrachten registreren de onderwijsbehoeften die hier uit naar voren komen in Parnassys. De analyse en eventuele actiepunten worden besproken met de intern begeleider tijdens de groepsbesprekingen.

Tot slot

Het blijft van groot belang dat wij, OBS de Punter, samen met de ouders en de leerlingen blijven werken aan het optimaliseren van onze schoolbrede klimaat.

Binnen de gouden driehoek ouders-leerling-school dienen we allen eenzelfde doel: dat alle leerlingen zich veilig voelen op school en zich optimaal kunnen ontwikkelen, zowel thuis als op school tot sociaal competente persoonlijkheden.

speel ontdek leer!